

1984/85:43

Tisdagen den 4 december

Kl. 15.00

1 § Justerades protokollet för den 26 november.

2 § Upplästes följande inkomna skrivelser:

Till riksdagen

Härmed ansöker jag om entledigande från min suppleantplats i riksdagens konstitutionsutskott.

Stockholm 1984-11-30

Bo Södersten

Till riksdagen

Härmed ansöker jag om entledigande från min suppleantplats i riksdagens justitieutskott.

Stockholm 1984-11-30

Mona Sahlin

Dessa framställningar bifölls av kammaren.

3 § Svar på fråga 1984/85:202 om regionalpolitiska insatser i inre Småland och södra Östergötland

Anf. 1 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Agne Hansson har frågat mig dels hur regeringen har beaktat de problem och förslag beträffande inre Småland och södra Östergötland som tagits upp i motion 1983/84:872, dels om jag avser att ta några initiativ för att tillgodose det nämnda områdets behov av regionalpolitiska insatser vid fördelningen av återstående del av anslaget för regionala utvecklingsinsatser för budgetåret 1984/85.

Regionalpolitiskt motiverade insatser i inre Småland och södra Östergötland är i första hand en uppgift för länsstyrelserna i berörda län att genomföra. Länsstyrelserna disponerar för detta ändamål medel för regionala utvecklingsinsatser.

Om regionalpolitiska insatser i inre Småland och södra Östergötland

När regeringen fördelade huvuddelen av anslaget för regionala utvecklingsinsatser skedde det efter en bedömning av situationen i olika delar av landet. De största höjningarna av anslagen gjordes i de mest utsatta delarna av landet, nämligen i skogslänen, Bergslagen och sydöstra Sverige. I de här aktuella länen, dvs. Östergötlands, Jönköpings, Kronobergs och Kalmar län, höjdes anslagen från sammanlagt 10,4 milj. kr. till 17,5 milj. kr., dvs. med 70 %.

Det ankommer sedan på resp. länsstyrelse att inom vissa ramar prioritera när det gäller hur medlen skall användas, såväl i fråga om ändamål som geografiskt. Genom att samverka i konkreta projekt med andra länsorgan, med kommuner och med näringslivet kan de samlade resurser som sätts in för regionala utvecklingsinsatser bli avsevärt större än enbart de medel som länsstyrelserna primärt disponerar.

Självfallet kan det uppstå situationer där det är motiverat att regeringen medverkar till lösningen av uppkomna problem. Så har också skett i ett antal fall i inre Småland och södra Östergötland.

Vad gäller den andra frågan kommer fördelningen av återstående del av anslaget för regionala utvecklingsinsatser att göras efter en samlad bedömning av situationen i de olika länen. Jag kan självfallet inte föregripa detta beslut genom att nu uttala mig om en enskild region.

Anf. 2 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Jag vill tacka industriministern för svaret. Av svaret framgår att sydöstra Sverige skulle ha prioriterats vid anslagsfördelningen. Jag har tyvärr svårt att se det. Den ökning av anslagen som regeringen genomfört på riksdagens uppdrag utgör inte någon markering av att man speciellt skulle vilja höja anslagen för de berörda länen jämfört med de angränsande länen. Inte heller har ett särskilt anslag, som jag i en motion krävt för de småländska inlandskommunerna, avsatts.

I övrigt tycks regeringens fördelning ha skett utifrån den regionala situationen inom olika delar av landet. Med kännedom om problemen borde regeringen, som jag ser det, ha avsatt medel för särskilda insatser för att lösa problemen i det här området. De anslag som länsstyrelserna fått är inte tillräckliga.

Som regionalpolitiska kommittén har sagt, när den har berört detta område, är det allvarliga i denna situation att befolkningsminskningen beräknas fortsätta också under resten av 1980-talet.

Samtidigt konstaterar man att området tillhör den grupp av regioner där de regionala projektmedlen har visat sig få en effektiv användning. Det är just detta som är så viktigt – att det genom regionalpolitiska insatser här går att skapa en sysselsättning som har goda möjligheter att bli bestående, till en kostnad för samhället som är betydligt lägre än för mer kortsiktigt verkande arbetsmarknadspolitiska insatser. Näringslivsstrukturen är ju sådan. Särskilda regionalpolitiska utvecklingspengar öppnar också möjligheterna att lokalt arbeta fritt med både projekt, glesbygdssöd och investeringsbidrag.

Men regeringen har tydligen inte varit beredd att avsätta särskilda medel

för detta område. Som svar på den andra delfrågan säger industriministern att han inte är beredd att nu vidta några åtgärder eller att avslöja vilka förslag han tänker komma med.

Låt mig peka på en konkret åtgärd som regeringen borde överväga att ta ställning till. Regionalpolitiska kommittén föreslår ett branschprogram för Norrlandslänet. Med tanke på träindustristrukturen borde man kunna utvidga programmet till att omfatta även detta område. Är industriministern beredd att göra det?

Anf. 3 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Det är inte så att regeringen har lämnat inre Småland och södra Östergötland utan insatser, Agne Hansson. Jag ber att få upprepa uppgiften i mitt svar att anslagen till länet har höjts med sammanlagt 70 % i det område som Agne Hansson tar upp i sin fråga.

Dessutom har vi gjort många särskilda punktinsatser för detta område, som har haft särskilt stor betydelse för näringslivet och för sysselsättningen.

Högsby kommun drabbades av utomordentligt svåra problem i samband med konkursen i Fogelfors-Hus. Regeringen fann då skäl att medverka till att man fick till stånd ny produktion och sysselsättning i denna kommun. Därför har regeringen beviljat 5 milj. kr. i lånegaranti samt räntestöd under fyra år till det nybildade investmentbolaget Fogelfors-Invest AB.

Regeringen har tilldelat länsstyrelsen i Kalmar län medel för att genomföra ett program där tekniker och teknik vid kärnkraftverket i Oskarshamn kan medverka till att utveckla små företag i Oskarshamnsregionen. Detta berör ju vissa av kommunerna i området, t. ex. Högsby kommun.

För att ta ytterligare ett exempel på åtgärder som regeringen har satt in i detta område kan jag nämna att regeringen förra veckan anvisade medel för ett projekt inom den träbearbetande industrin. Det gällde pengar för att stimulera samordning av marknadsförings- och exportinsatser inom industrin i den region som vi nu diskuterar. Detta projekt skall drivas vid högskolan i Växjö, tillsammans med bl. a. fackliga organisationer inom det aktuella området.

Om jag skall påminna om ytterligare insatser för näringslivet, så kan jag nämna de särskilda programperioder som vi har haft för glasindustrin i detta område.

Jag skulle kunna fortsätta denna uppräkninng. Den visar att regeringen verkligen har gjort många insatser för att stimulera näringslivets utveckling i detta område

Anf. 4 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Jag är medveten om att det har gjorts punktinsatser både nu och tidigare. Ibland, när man ser att regeringen lägger fram regionalpolitiska propositioner för andra områden, kan man dock få den uppfattningen att regeringen har glömt bort just detta område.

Det intressanta i detta sammanhang är det specifika område som jag här har berört. Det är alltså uppsplittrat på fyra län, men har sammantaget en

*Om regionalpoli-
tiska insatser i inre
Småland och södra
Östergötland*

likartad utvecklingsstruktur. Hittillsvarande utveckling – med en befolkningsminskning på över 37 000 människor sedan 1960 – borde motivera insatser i detta speciella område utöver de fyra länens olika regionalpolitiska anslagsramar.

Den politik som aviseras på jordbrukets och regionalpolitikens område gör att oron för utvecklingen blir stor med tanke på hur strukturen ser ut inom näringslivet och inom jord- och skogsbruket. Den oron kan man också få när man studerar den regionalpolitiska utredningen.

Mot bakgrund av de goda förutsättningar i olika avseenden – småföretagaranda och annat – som finns i inre Småland och södra Östergötland bör det vara möjligt att satsa i denna region. För en minister med ansvar för sysselsättningen borde det vara ett önskeläge att kunna medverka till att ett utvecklingsprogram kommer till stånd i ett sådant här område.

Anf. 5 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Jag har påmint herr Hansson om att regeringen ingalunda har glömt bort inre Småland och södra Östergötland. Jag gav flera exempel på insatser som regeringen har gjort för att just stimulera och utveckla näringslivet i dessa regioner.

För att ge ett exempel också från södra Östergötland kan jag nämna att regeringen har beviljat lokaliseringsbidrag till Gusums bruk för investeringar i företagets anläggningar i Valdemarsviks kommun. Detta har haft stor betydelse för sysselsättningen i Gusum och Valdemarsvik. Regeringen har här lämnat regionalpolitiskt stöd till investering utanför stödområdet därför att vi ansåg att det var viktigt att göra denna insats.

Får jag möjligen be herr Hansson att hemmavid sprida information om regeringens många åtgärder i det aktuella området för att stärka näringslivet och öka sysselsättningen. Jag kan alltså göra en lång uppräkningslista av insatser. Dessutom har anslagen till utvecklingsverksamhet i just inre Småland och södra Östergötland ökat under den socialdemokratiska regeringsperioden.

Anf. 6 AGNE HANSSON (c):

Herr talman! Regeringen har inte glömt bort området, säger industriministern. Men varför har då inte regeringen gett särskilda medel för regionala utvecklingsinsatser i enlighet med förslaget i den motion som jag m. fl. väckte i samband med behandlingen av den regionalpolitiska propositionen? Arbetsmarknadsutskottet ansåg alltså att motionens krav hade blivit tillgodosedda med den ökning av de regionalpolitiska anslagen utöver vad regeringen tidigare hade föreslagit som riksdagen beslutade om. När det gäller denna åtgärd kan jag inte se att regeringen har kommit ihåg sydöstra Sverige.

Överläggningen var härmed avslutad.

Tisdagen den
4 december 1984

*Om beställning i
Norge av en ny tåg-
färja*

Anf. 7 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Wiggo Komstedt har frågat mig varför regeringen uppmanar privata företag att ta ansvaret för sysselsättningen vid ett statligt varv när ett annat statligt företag lägger sin beställning utomlands.

Wiggo Komstedt har hänvisat till uppgifter i TV om att regeringen skulle försöka påverka Volvo och Saab-Scania att lägga tillverkning till Uddevalla för att lindra verkningarna av en eventuell nedläggning av varvet i Uddevalla, samtidigt som statens järnvägar beställer en ny tåg färja vid ett norskt varv.

Beslut om Uddevallavarvets framtid tas av varvets styrelse, och något beslut om nedläggning finns inte. Däremot är varvets läge till följd av svag orderingång mycket allvarligt, och överläggningar om korttidspermitteringar av personal vid varvet har genomförts. Även vid andra företag i regionen med anknytning till varvsindustrin är sysselsättningssituationen bekymmersam. Regeringen har inför risken av ytterligare försämringar av sysselsättningssituationen i Uddevallaregionen funnit det lämpligt att föra diskussioner med ett antal industriföretag, såväl privata som statliga, om deras möjligheter att lindra problemen i denna region.

Anf. 8 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret.

Min fråga kan kanske tyckas vara udda, men man höjer onekligen på ögonbrynen när man genom massmedia får veta sådant som jag nu har aktualiserat i frågan.

Industriministern säger att det inte finns något beslut om nedläggning av Uddevallavarvet. Jag har inte heller påstått detta, utan jag har talat om att man skulle lindra verkningarna av "en eventuell nedläggning" av varvet. Industriministern erkänner också i svaret att situationen i regionen är mycket bckymmersam.

Nog har man anledning att bli förvånad när man får veta att det statliga företaget SJ skall lägga sin beställning av en tåg färja i Norge. Den ordern hade varvet i Uddevalla hoppats på, och man uttryckte stor besvikelse när man fick veta att den gått utomlands, till Norge.

Det är naturligtvis inte fel att uppmana det privata näringslivet att hjälpa till att lindra verkningarna i en region som drabbas av sysselsättningsproblem av den typ som man just nu har i Uddevalla. Men det är konstigt att den privata företagsamheten skall gå in och hjälpa till samtidigt som statens egna företag lägger sina order utomlands. Jag förstår att människor, såväl i Uddevallaregionen som på andra håll i vårt land där sysselsättningssituationen är besvärlig, höjer på ögonbrynen när de efter att ha upplevt problemen hos ett statligt företag som t. ex. Uddevallavarvet får veta att ett annat statligt företag lägger ut order utomlands.

Jag vill avslutningsvis fråga industriministern: Har industriministern gjort något för att medverka till att Uddevallavarvet skulle få bygga den nya färjan till SJ?

Tisdagen den
4 december 1984

*Om beställning i
Norge av en ny tåg-
färja*

Anf. 9 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Möjligen får herr Komstedt bestämma sig för vilken fråga han har ställt och vilket statsråd han vill ställa den till. Han har ställt en fråga som bedömts ha industripolitisk och regionalpolitisk betydelse. Men om herr Komstedt vill diskutera SJ-färjan, får han vända sig till kommunikationsministern. Om han vill diskutera statliga företag, är ansvarsområdet statsrådet Roine Carlssons.

Låt mig emellertid tillägga följande: Av alla frågor jag har fått i riksdagen är denna den mest underliga. Vi har en marknadsekonomi med merparten av företagen i privat ägo. Skulle då inte landets regering kunna ta kontakter med näringslivet i olika lokaliseringsfrågor? Skulle det på samma sätt ha varit omöjligt för de privata varven – vi har ju haft en situation då staten fick ta över de privata varven – att gå till staten? Skulle den dåvarande regeringen ha hävdad att det privata näringslivet måste göra insatser, eftersom varven tidigare haft privata ägare? Ett sådant resonemang är ju totalt orimligt.

Det var staten som tog över ägaransvaret för Uddevallavarvet 1971 – jag är litet äldre i det här gamet än Wiggo Komstedt, så jag minns detta mycket väl. Varvet blev då helägt av staten därför att de privata ägarna icke kunde klara av varvsrörelsen. Det var likadant med Eriksberg: staten tog över 1975. År 1977 tog staten över Arendal, Cityvarvet, Finnboda, Öresunds- och Sölvesborgsvarven från privata ägare.

Jag skulle kunna nämna ytterligare industribranscher och företag där staten har fått gå in med insatser och företagsetableringar sedan det privata näringslivet icke kunnat föra verksamheten vidare. Så var det på stålområdet genom SSAB:s bildande. Så var det med skogsindustrierna. Staten fick gå in och rädda bondekooperationens skogsindustrier vid ett par tillfällen. Jag skulle kunna ge ytterligare exempel.

Herr talman! Jag förstår inte utgångspunkten för denna fråga. Regeringen skulle tydligen inte få ställa upp för en region vars sysselsättning och näringsliv är hotade, och inte få föra samtal med privata svenska företag om företagsetableringar, eftersom statliga företag kan vara inblandade. Den uppdelning av näringslivet som Wiggo Komstedt tydligen tänker sig kan jag inte ställa upp för.

Som industriminister har jag ett övergripande ansvar, och jag har kontakter med alla industriföretag, oavsett om de är privata, statliga eller kooperativa. Den synen ämnar jag även fortsättningsvis ha som grund för mitt handlande i företagskontaktsfrågor.

Anf. 10 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Statsrådet säger att det här är den underligaste fråga som han har fått under hela sin tid som minister.

Detta är det underligaste svar som jag har fått under mina 15 år som riksdagsman. Den här typen av svar är dock ganska vanlig för socialdemokratiska statsråd. Statsrådet säger att det inte är hans bord. Det är klart att det går bra att skylla på någon annan, som inte råkar vara i riksdagens kammare.

Jag har ställt frågan från utgångspunkten att SJ har lagt en färjebeställning

*Om beställning i
Norge av en ny tåg-
färja*

i Norge och att parallellt med detta ett statligt varvsföretag i Uddevalla har stora bekymmer med sysselsättningen. Regeringen har gått ut till det privata näringslivet och vädjat om hjälp. Jag har inte kritiserat det. Men jag har tyckt att det är inkonsekvent att inte staten kan ta ansvaret när det gäller att lägga sina order, när man tycker att det enskilda näringslivet skall göra det. Jag har inte sagt att det skulle vara antingen-eller. Jag tycker att det hade varit bra med både-och.

Självfallet har jag ingenting emot att statsrådet tar kontakt med parter i näringslivet. Jag tycker att det är så det skall gå till. Men det tycks vara besvärligare för statsrådet – vem som nu är ansvarig – att ta kontakt med de statliga företagen.

Jag kanske skall upprepa min fråga, eftersom jag inte har fått svar på den – om det har varit några kontakter med SJ för att försöka få företaget att göra sin beställning vid Uddevallavarvet. Jag ställer min fråga till industriministern som representant för regeringen. Jag förutsätter att jag inte skall behöva fråga ett annat statsråd. Ni har väl så mycket samordning i regeringen att ni vet någonting om vad var och en gör.

Anf. 11 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Det är på gränsen till omöjligt att reda ut vilken fråga som Wiggo Komstedt egentligen vill ha svar på. När denna fråga ställdes till mig tog jag kontakt med kammarkansliet och riksdagsdirektören Sune Johansson för att försöka få utrett vad Wiggo Komstedt egentligen hade frågat om.

Först nämner han färjebeställningen. Sedan kommer han in på statliga företagsbeställningar utomlands. Till slut landar han på frågan varför regeringen uppmanar privata företag att ta ansvaret för sysselsättningen i Uddevallaregionen. Denna saliga blandning av olika frågeställningar kommer från Wiggo Komstedt, inte från regeringen.

Jag noterar att huvudparten av frågeställningen kanske gällde orsaken till att regeringen kontaktar privata företag för att lindra sysselsättningsituationen i Uddevallaregionen. Därför ansågs det att jag – som har ansvaret för industri- och regionalpolitik – borde försöka reda ut frågan med Wiggo Komstedt. Jag noterar att detta inte tycks gå. Även i denna stund vet egentligen inte Wiggo Komstedt till vilket statsråd han har ställt frågan och inte heller vad han har frågat om.

Anf. 12 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag vet vilket statsråd jag har frågat. Bekymret är att regeringen har väldigt svårt att bestämma vem den skall skicka fram för att försöka slingra sig ur detta spörsmål.

Men jag skall avstå från att ytterligare förvirra begreppen för statsrådet Peterson. Jag skall i dag lämna in en ny fråga till det ansvariga statsrådet.

Jag vill därför veta följande: Är det Curt Boström jag skall vända mig till när det gäller den statliga färjebeställningen i Norge? Jag vill veta det nu, så att inte han kommer att åberopa att det inte är hans bord, utan Thage Petersons. Kan jag få ett besked på den punkten?

Tisdagen den
4 december 1984

Om remissbehandlingen av betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning"

Anf. 13 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Jag läser återigen den fråga som Wiggo Komstedt har undertecknat. Efter den inledande texten frågar han varför regeringen uppmanar privata företag att ta ansvaret för sysselsättningen vid ett statligt varv när ett annat statligt företag lägger sin beställning utomlands.

Med anledning av denna fråga har jag utarbetat ett svar, vilket jag alltså nyss har lämnat till Wiggo Komstedt. Möjligen var svaret litet besvärande för herr Komstedt. Jag framhåller nämligen i svaret att en gränsdragning mellan privat, statligt och kooperativt ägande – något som Wiggo Komstedt berör i och med sin fråga – är en orimlighet i en blandekonomi. Vi har ju en marknadsekonomi. Det kan väl ändå inte vara vettigt att hindra regeringen från att ta kontakt med näringslivet i syfte att lindra sysselsättningsproblemen i en hårt ansatt region. Wiggo Komstedt försöker dock slingra sig undan från dilemmat genom att gå in på andra delar av sin mycket luddiga fråga.

Anf. 14 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Nej, statsrådets svar är inte alls besvärande. Jag har nämligen inte fått något svar.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Svar på fråga 1984/85:244 om remissbehandlingen av betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning"

Anf. 15 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Per-Ola Eriksson har frågat mig vad avsikten är med påpekandet – som gjorts i skrivelsen från industridepartementet vid remiss av regionalpolitiska utredningens betänkande Regional utveckling och mellanregional utjämning (SoU 1984:74) – att utredningen inte kunnat finna finansiering för samtliga sina förslag och att remissinstanserna därför bör angelägenhetsgradera förslagen.

Utredningens förslag omspannar en rad olika typer av åtgärder. Vidare har utredningen, som den själv konstaterat, inte kunnat finna finansiering för alla sina förslag. Mot denna bakgrund har det framstått som angeläget att speciellt göra remissinstanserna uppmärksamma på det i och för sig alltid önskvärda i att de angelägenhetsgraderar de olika förslag som de har att ta ställning till.

Anf. 16 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag ber att få tacka industriministern för svaret på min fråga. Om industriministern tror att jag är nöjd med svaret, tar han grovt fel. Jag måste säga att svaret inte säger speciellt mycket.

Uppriktigt sagt tycker jag att industridepartementets påpekande till remissinstanserna är anmärkningsvärt. Påpekandet har framkallat mycket stor förvåning – för att inte säga bitterhet – hos många av remissinstanserna.

Om remissbehandlingen av betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning"

speciellt de från de s. k. skogslänen. Om man på industridepartementet menar att alla de 147 remissinstanser som beretts möjlighet att avge ett yttrande skall ha kunskaper om den budgetmässiga situation som regeringen har att ta ställning till, tycker jag att det är att begära för mycket av remissinstanserna. Vilka möjligheter har t. ex. planverket, vägverket, socialstyrelsen, Norrlandsfonden eller RLF att göra en bedömning beträffande regeringens totala ekonomiska utrymme? Enligt min mening är det viktigt att det slås fast att det är regeringen, inte remissinstanserna, som är ansvarig för budgetbehandlingen. Men om regeringen anser att regionalpolitiken – jag hänvisar i detta avseende till regionalpolitiska kommitténs förslag – kostar för mycket, är det väl regeringens sak att framföra detta i en proposition. Man skall således inte försöka gömma sig bakom olika remissinstanser.

Den regionalpolitiska kommittén har haft motiv för att gå utanför den ram som fanns när det gäller de stora balansproblem som alltjämt kan noteras och som måste bemästras. Vi befinner oss nu mitt uppe i en högkonjunktur. Ändå har inte någon förbättring åstadkommits när det gäller den regionala obalansen. Det har tvärtom blivit en försämring. Det har blivit ökade klyftor mellan olika regioner i det här landet.

Då måste jag ställa frågan till industriministern: Anser industriministern att det är nödvändigt att gå ut till remissinstanserna i skogslänen och be dem att själva komma med förslag om på vilket sätt de skall få sämre möjligheter att utveckla sin region? Är det regeringens ambition när det gäller regionalpolitiken? Har regeringen inga ambitioner att i stället kanske utveckla regionalpolitiken och öka insatserna?

Vi är väl överens om – det utgår jag ifrån – att målsättningen arbete, god service och god miljö alltjämt skall gälla för alla människor i alla delar av landet. Då är inte den ram som den regionalpolitiska utredningen haft till sitt förfogande för stor. Tvärtom har vi kunnat bevisa i vårt betänkande att det finns skäl att gå med på alla de förslag som vi har lagt fram.

Jag vill, herr talman, ställa frågan igen: Tycker regeringen att regionalpolitiken i dag kostar för mycket och att skogslänen själva skall bestämma vad de skall gå miste om?

Anf. 17 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Jag kan notera att Per-Ola Eriksson själv var ledamot i kommittén. Han bör bättre än de flesta veta vilka direktiv som kommittén hade att arbeta efter. Jag utgår ifrån att han också är väl medveten om det ytterst ansträngda budgetläget. Det har lett till att alla kommittéer och utredningar skall följa de kommittédirektiv som är generella och som säger att alla förslag som läggs fram skall kunna genomföras inom ramen av oförändrade totala statliga kostnader. Och de direktiven är inget påhitt av den socialdemokratiska regeringen, utan de utfärdades av den borgerliga regeringen 1980. Även regionalpolitiska utredningen har haft att arbeta efter de direktiven.

Jag vill sedan tillägga att regeringen i vår i en särproposition kommer att presentera regeringens syn på regionalpolitiken, och riksdagen får sedan ta

Tisdagen den
4 december 1984

Om remissbehandlingen av betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning"

ställning till den propositionen. Vi får väl vänta med debatten om propositionens innehåll tills jag lagt fram den för riksdagen.

Låt mig bara få göra det påpekandet att regionalpolitiken under den socialdemokratiska perioden inte har nedrustats – inte förlorat en enda krona. Tvärtom har regeringen ökat de regionalpolitiska anslagen högst väsentligt under de båda gångna budgetåren, med över 600 milj. kr. Det har alltså inte varit fråga om någon nedrustning av regionalpolitiken, utan tvärtom har det gjorts insatser för att förstärka regionalpolitiken.

Anf. 18 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Det är alldeles riktigt, som industriministern påpekar, att jag har tillhört den regionalpolitiska kommittén. Alla i kommittén levde också i tron att den ram som vi jobbade med också var den som regeringen hade godkänt. Men det hände faktiskt – minuterna innan vi skulle underteckna betänkandet – att det kom ett nytt besked från regeringen om att vi var alldeles för generösa. Det är klart att det med de nya kastningarna från regeringen inte var möjligt att arbeta om betänkandet.

Jag tycker det är anmärkningsvärt om regeringen nu säger att budgetläget är så ansträngt att vi måste be de s.k. skogslänen att redovisa vilka stödformer som de inte behöver för att få sysselsättning och utveckling. Jag tycker att det hade varit mer klädsamt om regeringen hade sagt att det med hänsyn till de svårigheter som finns ute i våra glesbygdsregioner och den fortsatt höga arbetslösheten finns ett intresse av att öka insatserna på regionalpolitikens område.

Sedan säger industriministern att det inte har nedrustats på regionalpolitikens område under de senaste åren. Men det är väl en sanning med modifikation. Vi har ju fått ett väsentligt försämrat stöd till enskilda vägar. Vi har också fått försämrade villkor när det gäller prisutjämning på olja och bensin. Och dessutom bör nog industriministern komma ihåg att vi – mot regeringens och den socialdemokratiska riksdagsmajoritetens vilja – beslutade om att öka stödet till länsstyrelserna, det s.k. länsanslaget, med 100 milj. kr. i våras. Om regeringen nu efteråt när den skriver historia säger att det inte har skett någon neddragning lutar man sig litet grand på de andra som sett till att det funnits pengar till länsstyrelserna.

Anf. 19 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Direktiven för kommittén fanns redan när kommittén började sitt arbete. Jag utgår från att Per-Ola Eriksson inte kan förneka detta. Vidare är det väl inte något hot mot skogslänen att man där får remissbehandla den regionalpolitiska utredningen. Jag förstår inte varifrån Per-Ola Eriksson fått detta. Jag hävdar med bestämdhet att de regionalpolitiska anslagen under den socialdemokratiska regeringsperioden har uppräkats väsentligt. Det kan herr Eriksson studera i budgetpropositionerna för de båda budgetåren och med eget huvud räkna fram de anslagsförstärkningar som har skett.

Om jag däremot skall påminna herr Eriksson om något obehagligt är det

att under den borgerliga regeringen, när centern hade huvudansvaret för regionalpolitiken, skedde under 1981 en direkt nedrustning av de regionalpolitiska insatserna med 300 milj. kr. Jag utgår från att herr Eriksson inte vill förneka den nedrustningen.

Anf. 20 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! För att börja med kommittédirektiven tycker jag att industriministern smiter från sitt ansvar. De skrevs av den nuvarande regeringen vid ett sammanträde som regeringen hade den 22 december 1982, och dem har vi haft att följa. Men när vi som har trängt in i den regionalpolitiska problematiken har funnit att dessa direktiv är för snäva och har funnit skäl att föreslå åtgärder, då tycker industriministern uppenbarligen att det är fel.

Jag har inte sagt att det är ett hot mot skogslänen att de får remissbehandla utredningens förslag. Men när skogslänen – som skall utvecklas – får ett påpekande från regeringen att de förslag som lagts fram är för mångomfattande och för dyra och en uppmaning att själva bestämma vad de skall gå miste om, då är det ett anmärkningsvärt förfaringsätt.

Anf. 21 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Jag ber att få protestera. Det står inte så i departementets missivskrivelse till remissinstanserna. Detta var en helt felaktig återgivning. Det står att remissinstanserna skall angelägenhetsgradera de olika förslagen. Det kan vara en bra vägledning för departementet när vi nu håller på med propositionsarbetet.

Vi kan väl vänta med att diskutera propositionens innehåll tills den föreligger på riksdagens bord. Utredningen har avslutat sitt arbete och lagt fram sitt betänkande. Herr Eriksson var ju en av dem som vänligt var med och lämnade över detta betänkande till industriministern. Jag sade då att vi skall remissbehandla utredningens förslag och gå igenom det mycket noga. Det är vad som sker. Utredningen har ju avslutat sitt arbete, remissbehandlingen håller på att avslutas, och vi arbetar med att färdigställa en proposition som i slutet av februari eller början av mars månad skall läggas på riksdagens bord. Låt oss ta debatten om propositionens innehåll när propositionen väl föreligger. Det bör väl ändå vara en rimlig behandlinggång.

Anf. 22 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Det är riktigt som industriministern säger att det inte står uttryckligen i skrivelsen till remissinstanserna, men vi som haft möjlighet att remissbehandla betänkandet tolkar in, vilket industriministern också säger i sin skrivelse, att ramen har överskridits och att man måste gradera de olika förslagen för att hamna inom den givna ramen. Jag tror inte att det finns en enda remissinstans ute i de regionalpolitiskt prioriterade områdena som kan finna ett enda överambitiöst förslag i kommitténs betänkande, tvärtom. Industriministern har också, sedan vi lagt fram betänkandet, tvingats erkänna att delar av majoritetens förslag om förändringar i godstransportstö-

Nr 43

Tisdagen den
4 december 1984

Om remissbehandlingen av betänkandet "Regional utveckling och mellanregional utjämning"

Tisdagen den
4 december 1984

---

*Om vårdbidraget
till barn med diabetes*

det inte kommer att genomföras. Det är väl också ett tecken på att kraven och ambitionerna är betydligt större ute i länen.

Anf. 23 Industriminister THAGE PETERSON:

Herr talman! Det hedrar herr Eriksson att han tar tillbaka sitt yttrande och t. o. m. betecknar de reaktioner som han återgett här som tolkningar av vad regeringen har skrivit. Låt oss så småningom föra debatten om propositionen och inte ge oss in på något som handlar om förfluten tid.

Anf. 24 PER-OLA ERIKSSON (c):

Herr talman! Jag slutar debatten med förhoppningen att industriministern, då han får in remissammanställningarna, inte på en enda punkt kommer att visa mindre ambition än den regionalpolitiska kommittén har gjort och att han lägger fram en regionalpolitisk proposition som utvecklar våra skogslän och våra hårt utsatta regioner.

Överläggningen var härmed avslutad.

6 § Svar på fråga 1984/85:178 om vårdbidraget till barn med diabetes

Anf. 25 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Kenth Skårvik har frågat mig dels om jag avser att vidta några åtgärder för att få en mindre restriktiv bedömning av behovet av vårdbidrag för barn med diabetes, dels om jag avser att vidta några åtgärder så att överklaganden till försäkringsrätten kan behandlas innan en orimligt lång tid har förflutit.

Det är vanligt att vårdbidrag för barn med diabetes lämnas under förskoleåldern och ibland under första skolåret. För rätt till bidrag därefter krävs i allmänhet att sjukdomen är svårbehandlad eller att skötseln kompliceras av andra sjukdomar eller handikapp.

När det gäller barn med diabetes finns en relativt väl utvecklad praxis för bedömningen av rätten till vårdbidrag. Enligt denna tas bl. a. hänsyn till hur den dagliga skötseln av sjukdomen kan handhas, om sjukdomen är svårbehandlad och vid vilken ålder den har inträffat. Frågor om vårdbidrag avgörs av försäkringskassans pensionsdelegation.

Några särskilda åtgärder från min sida för att ändra bidragsreglerna eller deras tillämpning anser jag f. n. inte påkallade.

Beträffande väntetiderna för beslut i försäkringsrätterna har arbetssituationen varit bekymmersam. Läget håller nu på att förbättras. Genom resursförstärkningar vid försäkringsrätterna, och ett utökat omprövningsförfarande vid försäkringskassorna, har ärendebalanserna minskat kraftigt. Väntetiderna för beslut i besvärärenden har därför blivit kortare och beräknas vara nere i normal nivå om något eller några år. Jag avser inte att vidta några ytterligare åtgärder i denna fråga.

Anf. 26 KENTH SKÅRVIK (fp):

Herr talman! Jag tackar socialministern för svaret, men jag känner mig litet skräm av det sätt på vilket man i detta fall kan lägga en hård belastning på en sju- eller åttaåring.

Att frågan ställdes berodde inte endast på tidningsuppgifter utan också på samtal med den berörda familjen och de anställda vid försäkringskassan. Det visade sig då att man som grund har en praxis, precis som det har sagts här, som ibland kan modifieras efter en välvillig bedömning av pensionsdelegationen vid försäkringskassan.

Att det aktuella fallet får anses vara svårartat belyses väl av att det fanns ett läkarintyg från en barnöverläkare på att patienten – en elvaårig pojke – behövde moderns hjälp. Trots detta bestämde sig majoriteten, icke-specialister på diabetes, för att dra in halva vårdbidraget. Man förhörde sig hos lärare, som ovetande om frågans betydelse svarade att grabben skötte sig bra i skolan. Det kan möjligen tänkas att anledningen till att det går bra i skolan är en bra omvårdnad hemma. Beslut om vårdbidrag får inte fattas efter praxis eller skäligen bedömning, utan det bör ske efter individuell specialistbedömning. Jag tror att även statsrådet kan hålla med om att vi människor – inte minst barnen – fungerar olika. Det är alldeles tillräckligt med de bekymmer det innebär att bära med sig denna sjukdom genom livet.

Majoriteten av pensionsdelegationen, som beslutade i fallet, säger att ärendet var solklart men att praxis är för hård.

Kan socialminister Andersson hålla med om den sista bedömningen? Den kanske kan utgöra skäl till att ändra reglerna.

Beslutet har alltså överklagats till försäkringsrätten, där modern också har begärt förtur. Men enligt uppgift har inte detta beviljats. Enligt uppgifter hon har fått skulle det innebära att hon inte kan få något besked förrän tidigast i maj 1986, vilket måste vara horribelt. Möjligheten att överklaga känns meningslös då väntetiderna är så långa. I sådana här fall anser jag att rättssäkerheten för den enskilda människan är i fara.

Vid förfrågan hos försäkringskassan bekräftar man att tusentals fall ligger och väntar på beslut och bedömning.

Många liknande fall finns. Många föräldrar lever i en förtvivlad situation, där de tvingas välja mellan att gå ut i arbetslivet för att klara den ekonomiska situationen eller att ge sina barn den vård de behöver.

Det krävs krafttag och det snarast, från socialministern även i dessa frågor.

Vad är normal väntetid i besvärsärenden, socialministern? Kan socialministern tänka sig att ett kvarts vårdbidrag skulle kunna vara lämpligt, vilket ledamöter från folkpartiet tidigare har motionerat om?

Anf. 27 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Det är naturligtvis otillfredsställande med de långa väntetiderna. Vi har emellertid, trots att det är knappt om resurser, ändå avdelat större resurser för att beta av de här balanserna, och vi är på god väg att göra det. Om vi kan hitta ytterligare förstärkningar skall vi naturligtvis sätta in dem.

Herr Skårvik tar upp ett enskilt fall. Dess värre – eller dess bättre, det beror på hur man ser på saken – har vi inte ministerstyre här i landet. Jag har alltså att redovisa regler och praxis, men jag är i lag förbjuden att uttala mig i enskilda fall. Det gäller också det fall som herr Skårvik tar upp, även om jag skulle ha en personlig uppfattning i ärendet.

Anf. 28 KENTH SKÅRVIK (fp):

Herr talman! Jag förstår de sist framförda synpunkterna mycket väl. Men vad jag frågade var om socialministern anser att rådande praxis kan anses vara för hård, vilket den aktuella pensionsdelegationen trots allt har sagt.

Jag är tacksam för att man har satt av resurser för att klara de långa väntetiderna. Frågan är emellertid vad man gör för de människor som nu befinner sig i en mycket besvärlig ekonomisk situation, där de måste gå ut i arbetslivet och barnet får sköta sig självt. Det läggs en mycket stor belastning på dessa barn. Det gäller ju inte bara att ta injektionssprutor varje dag; de måste också få måltider på bestämda tider varje dag, med viss bestämd mat, vilket jag inte tror att de på samma sätt kan få i skolan. Det är inte så lätt för en sju- eller åttaåring att leva med en sådan belastning. Jag tror att vi är helt överens om detta.

Jag hoppas att socialministern kan ge mig ett besked om att ni vill ta tag i dessa frågor och göra någonting – inte bara i detta fall. Det är fråga om tusentals fall.

Överläggningen var härmed avslutad.

7 § Svar på frågorna 1984/85:205 och 208 om en översyn av reglerna om föräldraförsäkring

Anf. 29 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat mig om jag avser att ge direktiv till en översyn av bestämmelsen i 3 kap. 17 § lagen (1962:381) om allmän försäkring om att föräldrapenning kan dras in eller sättas ned, om en förälder ändrar vistelseort utan att underrätta försäkringskassan om detta eller om jag tänker ta andra initiativ i denna fråga. Karin Ahrland har frågat om jag avser att vidta några åtgärder för att ta bort bestämmelsen om att den som uppbär föräldrapenning måste anmäla resor utanför hemkommunen om de varar längre än ett dygn.

Jag besvarar frågorna i ett sammanhang. Den aktuella bestämmelsen gäller i första hand sjukpenningförsäkringen men gäller genom en hänvisning i lagen även för föräldrapenningen. Den ingår i en lagparagraf som ger försäkringskassan möjlighet att efter en skälighetsprövning vidta åtgärder om en förälder vägrar ta emot besök av någon tjänsteman från försäkringskassan, ändrar vistelseort utan att meddela detta eller får för hög ersättning därför att föräldern inte anmält ändrade inkomstförhållanden till kassan. Bestämmelsen om skyldighet att anmäla ändrad vistelseort ger försäkrings-

---

*Om en översyn av
reglerna om för-
äldraförsäkring*

kassan möjlighet att kontrollera att den som får ersättning från den allmänna försäkringen också uppfyller de krav som gäller för rätten till ersättning. När det gäller föräldrapenningen skall den förälder som får ersättningen också ha den huvudsakliga vården om barnet och inte förvärvsarbeta. Det ligger i sakens natur att bestämmelsen används i mycket begränsad omfattning när det gäller föräldrapenningen. Enligt min mening bör en indragning eller nedsättning av föräldrapenningen bli aktuell exempelvis om det är uppenbart att en förälder försöker undandra sig en kontroll och försäkringskassan har anledning anta att den förälder som får ersättningen inte är den som har den huvudsakliga vården om barnet. Såvitt jag har erfarit är det också så bestämmelsen i huvudsak har tillämpats.

Den aktuella bestämmelsen gäller, som jag nämnde, i första hand sjukpenningförsäkringen och har i stort sett varit oförändrad sedan den allmänna sjukförsäkringen infördes år 1955. Det kan därför finnas anledning att se över bestämmelsen, och jag kommer också inom kort att ge riksförsäkringsverket i uppdrag att undersöka hur bestämmelsen tillämpas vid försäkringskassorna. När verkets genomgång är klar får det visa sig om bestämmelsen behöver ändras och i så fall vilken ändring som bör vidtas.

Anf. 30 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka socialministern för svaret. Men låt mig konstatera att socialministern inte har nått ända fram.

Anledningen till min fråga är naturligtvis det aktuella fallet rörande mamman i Sundsvall som tog med sig sin lilla dotter och åkte till Kiruna ett par veckor. Försäkringskassan fick av en händelse reda på detta och drog av 25 % från föräldrapenningen för "förseelsen" att inte anmäla till kassan att hon skulle resa utanför kommungränsen.

Anledningen till kassans agerande är att föräldrapenningen "sorterar" under samma paragrafer som sjukpenningen, bl. a. 3 kap. 17 § lagen om allmän försäkring, där det heter att "sjukpenning må indragas eller skäligen nedsättas, om försäkrad -- -- ändrar vistelseort utan att underrätta den allmänna försäkringskassan".

Det råder alltså i praktiken ett slags reseförbud vid mer än ett dygns frånvaro från hemkommunen. Hur tokig bestämmelsen i praktiken är visar sig i att en förälder utan att behöva anmäla det till kassan kan åka fem mil inom Sundsvalls kommun men inte två mil till det närbelägna Timrå. Sunda förnuftet säger att det enda intressanta i dessa ärenden är om den som uppbär föräldrapenning verkligen har barnet i sin vård.

Dess bättre har väl inte tjänstemännen vid försäkringskassorna varit alltför nitiska i att kontrollera dessa ärenden, och många föräldrar har inte vetat om bestämmelsen. Men det är illa nog, anser jag, att bestämmelsen finns. En tjänsteman vid riksförsäkringsverket har enligt pressen uppgett att hon litade på att det fanns tillräckligt omdöme vid försäkringskassorna för att inte tillämpa den här regeln.

Men, herr talman, vi skall inte ha så befängda lagregler att tillsynsmyndigheten skall behöva lita till att reglerna inte efterlevs!

*Om en översyn av
reglerna om för-
äldraförsäkring*

I den nu aktuella propositionen om föräldraförsäkringen föreslås inte någon lagändring i det här stycket. Riksförsäkringsverket har dock tydligt tänkt om sedan den här debatten blossade upp och tycks ha föreslagit regeringen att bestämmelsen skall tas bort.

Socialministern skall nu bolla ärendet tillbaka till riksförsäkringsverket. Jag tycker att det är en onödig omgång. Kan inte socialministern hålla med mig om att vi inte skall ha bestämmelser som kan få så olyckliga konsekvenser som i det här fallet? Är inte socialministern beredd att i stället fatta pennan och komma med ett enkelt förslag till tilläggsbestämmelser, förslagsvis till 3 kap. 17 § lagen om allmän försäkring?

Vi behandlar just nu ärendet om förändrade regler inom föräldraförsäkringen m. m. Det finns där en enskild socialdemokratisk motion som tar upp den här frågan. I utskottet vet vi f. n. inte riktigt hur vi skall hantera ärendet. Hela socialförsäkringsutskottet har med spänning avvaktat socialministerns svar. Jag hoppas att statsrådet är beredd att säga klart att han kommer att fatta pennan och skriva ett förslag, utan någon omgång till riksförsäkringsverket.

Anf. 31 KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Gullan Lindblad har redan redogjort för bakgrunden, så den skall jag inte trötta kammaren med.

Det kan naturligtvis tyckas att det här inte är någon särskilt stor fråga. Men även en liten fråga kan rymma stora principer. En stor princip är, tycker jag, att om vi har regler skall de följas. En annan stor princip är att om reglerna är onödiga bör de tas bort. Att som nu ha onödiga regler som dessutom i allmänhet inte är kända för de flesta och inte fyller något förklarligt syfte inger faktiskt inte någon respekt för lagen. Man kan naturligtvis säga att det är väldigt bra att vissa tjänstemän har sådant omdöme att de inte ingriper, när de får veta att någon faktiskt mer eller mindre har brutit mot lagen. Men det ger inte lagstiftaren rätt att förhålla sig passiv. Om vi tycker som tjänstemännen i det här fallet – och det gör jag – att detta är en onödig bestämmelse, borde vi som ansvariga se till att få en ändring till stånd.

Jag kan självfallet ha primär förståelse för att man måste ha en regel om att föräldrapengen skall gå till den person som har vårdnaden om barnet; det är i och för sig en självklarhet, även om den måste regleras.

Nu säger Sten Andersson till svar på våra frågor att det kan finnas anledning att se över bestämmelsen. Jag skulle vilja replikera: Det finns anledning att se över bestämmelsen, Sten Andersson.

Tycker verkligen socialministern att det är rimligt att man bara för att man har föräldrapeng i princip skall meddela försäkringskassan, om man är borta från hemmet mer än ett dygn? Jag tycker inte att det är rimligt. Om Sten Andersson delar min uppfattning skulle jag vilja veta varför han väntar med att lägga fram ett förslag.

Anf. 32 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Det är ju roligt att Karin Ahrland har kvicknat till. Karin Ahrland var ju tidigare ett av statsråden i socialdepartementet och upptäckte aldrig den här paragrafen. God morgon!

Sedan kommer vi in på det enskilda fallet igen. Där är det så som i den förra frågan, att om jag har en uppfattning – och det har jag – så får jag inte som statsråd ge uttryck för den. Jag kan bara säga att i det fall som är aktuellt begärde föräldern i fråga inte någon omprövning och gick inte heller vidare till högre rätt. Längre än så kan jag inte kommentera det enskilda fallet.

Sedan vet jag inte säkert om jag kanske ändå har utövat ministerstyre, för så fort jag upptäckte det här – och jag har kanske själv som förälder brutit mot bestämmelsen – hade jag telefonkontakt med riksförsäkringsverket; jag behöver inte säga i vilken riktning. Riksförsäkringsverket har ännu inte lagt fram något förslag. Jag kan också berätta att vid regeringens sammanträde på torsdag ger vi riksförsäkringsverket ett uppdrag som sträcker sig litet längre. Det kan ju till äventyrs finnas andra paragrafer som varken Karin Ahrland under sin tid i socialdepartementet upptäckte eller jag har upptäckt. Man kan inte hafsa i väg, som ni så ofta gjorde, och bara skriva några rader och låta det vara slut med det. Vi vill göra detta ordentligt.

Sedan är det klart att vi aldrig kommer ifrån att det finns ett kontrollproblem. Gullan Lindblads mycket socialt engagerade och kunnige partivän Nils Carlshamre uttalade sig i tidningen häromdagen om förslaget till föräldraförsäkring och sade att om vi ger papporna en utökad rätt, är det möjligt att mamma och pappa lämnar över barnet till morföräldrarna och far till Mallorca. Jag har inte hört talas om något sådant fall, men Nils Carlshamre måste väl ha gjort det, eftersom han talar om det. Kontrollmöjligheten måste alltså finnas.

Jag skall se till att det blir gjort som ni aldrig gjorde. Vi skall göra en ordentlig översyn och ta bort det som är dumt och vrångt i detta sammanhang.

Anf. 33 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag har i min fråga framhållit att det är viktigt att socialförsäkringsförmånen inte uppbaus orättmätigt. Men det är å andra sidan lika viktigt att försäkringen upplevs som rimlig och rättvis, att den inte får ett löjets skimmer över sig och att kassans tjänstemän inte framstår som paragrafryttare.

Socialministern kan direkt ge uttryck för sin uppfattning genom att, som jag sade tidigare, föreslå en tillägsbestämmelse till lagen om allmän försäkring. Nu vill socialministern inte "hafsa i väg", säger han. Jag tror att socialministern skall uttala sig litet försiktigt i det avseendet med tanke på den proposition som f. n. ligger på socialförsäkringsutskottets bord och i vilken ett flertal paragrafer är synnerligen luddigt formulerade. Den här paragrafen skall jag hjälpa socialministern att skriva ihop, det kan vi göra på ett litet nafs. Här rör det sig inte om någon stor fråga. Paragrafen har säkert inte använts så många gånger när det gäller de ifrågavarande ärendena. Men

Nr 43

Tisdagen den
4 december 1984

---

*Om en översyn av
reglerna om för-
äldraförsäkring*

*Om ersättningen
enligt sjukreseför-
ordningen vid sam-
åkning*

det är illa nog att paragrafen över huvud taget finns, eftersom det kan bli sådana här konsekvenser. Jag hoppas därför att det kommer ett förslag ganska snart.

Anf. 34 KARIN AHRLAND (fp):

Herr talman! Jag märker nu att Sten Andersson kanske inte upptäckte att jag inte sysslade med socialförsäkringsfrågor under min tid i socialdepartementet. Sten Andersson hade säkert inte heller upptäckt saken, om han hade varit i mitt ställe – jag trodde vi var överens om att det är en liten sak. Men när jag upptäckte förhållandet reagerade jag, och det tycker jag att också Sten Andersson borde göra. Då det här inte är en fråga som behöver utredas i fem år, borde vi kunna enas om att det skall bli en ändring ganska snart.

Anf. 35 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Det har ju framgått av vad jag redan har sagt att jag har reagerat. Om nu alla tre besjålas av denna goda vilja att ändra missförhållandet, och till äventyrs annat som ännu inte är vettigt, bör det väl också bli någonting gjort. Men det bör göras ordentligt, så att vi blir av med allt på en gång.

Överläggningen var härmed avslutad.

8 § Svar på fråga 1984/85:214 om ersättningen enligt sjukreseförordningen vid samåkning

Anf. 36 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Wiggo Komstedt har frågat mig om jag inför kammaren vill redogöra för när och hur sjukreseförordningens regler om ersättning vid samåkning kommer att ändras.

Sjukreseutredningen föreslog i sitt betänkande (SOU 1981:35) Sjukresor – samordning och förenkling en förändring av ersättningsreglerna. Det första steget innebar vissa förändringar i de gällande reglerna, medan det andra steget innebar en överföring av huvudmannaskapet för sjukresorna från försäkringskassorna till sjukvårdshuvudmännen. Utredningen föreslog också en försöksverksamhet inför förändringarna i regelsystemet. En sådan försöksverksamhet har nyligen påbörjats i Ystads och Piteå sjukvårdsdistrikt samt i Pajala kommun. I det sammanhanget prövas också ändrade ersättningsregler vid samåkning. Dessa regler innebär att karensbeloppet reduceras om samåkning sker.

Anf. 37 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka socialministern för svaret.

Sjukreseutredningen föreslog år 1981 ändringar i de mycket märkliga regler som gäller för ersättning vid samåkning till läkare. Förslaget lämnades för att man skulle komma till rätta med de märkliga ersättningsregler som

*Om åtgärder mot
sydafrikanskt del-
tagande i idrotts-
tävlingar i Sverige*

gäller i dag, t. ex. när man skjutsar eget barn till läkare.

Jag har i min fråga gett exempel på hur illa det kan gå. Om avståndet är t. ex. fem mil till läkare, dvs. tio mil om man räknar med sträckan fram och tillbaka, får man 90 öre per kilometer, dvs. 90 kr. Vidare får man 5 öre per kilometer och barn. För ett barn får man således 5 kr. Totalt får man alltså 95 kr. Då avgår ett karensbelopp för var och en på 30 kr., varför nettoersättning-
en blir 65 kr. Försöker man vara rationell – och det kan ju vara bra ibland – och skjutsar två barn vid samma tillfälle får man 100 kr. totalt. Sedan avgår 30 kr. för varje barn, vilket innebär en rest på totalt 40 kr. Rör det sig om tre barn får man 105 kr., men 90 kr. går bort, varför det blir 15 kr. i ersättning. Jag vet inte om man blir skyldig 10 kr. för den händelse man har fyra barn. Jag hoppas att det inte förhåller sig på det viset, det bör åtminstone gå jämnt ut.

Det hela är märkligt, men socialministern har nu i sitt svar meddelat att det har satts i gång en försöksverksamhet, och det är mycket bra, eftersom saken verkligen brådskar.

I sitt svar säger socialministern apropå försöksverksamheten: "I det sammanhanget prövas också ändrade ersättningsregler vid samåkning. Dessa regler innebär att karensbeloppet reduceras om samåkning sker."

Jag skulle då vilja fråga: Hur stort blir beloppet för redueringen om den här samåkningen kommer till stånd? Jag vill också fråga socialministern vilket tidsperspektiv man har när det gäller försöksverksamheten.

Anf. 38 Socialminister STEN ANDERSSON:

Herr talman! Wiggo Komstedt gjorde mig riktigt orolig. Jag har fem barn. Nu är det ju väldigt sällan de blir sjuka samtidigt, så att jag behöver ordna samåkning. Men jag delar Wiggo Komstedts uppfattning – de här reglerna måste naturligtvis rättas till.

Jag vet att i den pågående försöksverksamheten har man ett karensbelopp på 5 kr. Men vi får återkomma till frågan, för det är alldeles klart att reglerna skall ändras, om de ger sådana här utslag.

Anf. 39 WIGGO KOMSTEDT (m):

Herr talman! Jag ber att få framföra ytterligare ett tack till socialministern. Det är roligt att vi är överens – det gäller praktisk politik.

Jag var inte lika överens med socialministerns statsrådskollega för en stund sedan, men jag tycker att det här var ett ganska bra besked.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på fråga 1984/85:230 om åtgärder mot sydafrikanskt deltagande i idrottstävlingar i Sverige**Anf. 40** Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Oswald Söderqvist har, med hänvisning till uppgifter i sydafrikanska tidningar om deltagande av sydafrikanska bågskytter i världs-

Tisdagen den
4 december 1984

*Om åtgärder mot
sydafrikanskt del-
tagande i idrotts-
tävlingar i Sverige*

mästerskapstävlingar i Sverige i höstas, frågat arbetsmarknadsministern vilka åtgärder som kommer att vidtas för att förhindra ett upprepande. Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som skall svara på frågan.

Sydafrikas rasdiskrimineringspolitik – apartheid – är djupt kränkande för landets icke-vita befolkningsmajoritet och saknar motstycke på annat håll i världen. Apartheidpolitiken har också fördömts av världssamfundet. Sverige har därför bl. a. ställt sig bakom den deklaration mot apartheid inom idrotten som FN:s generalförsamling antog år 1977.

Enligt 2 och 5 §§ i förordningen om beviljande av visering för vissa kategorier medborgare i republiken Sydafrika skall visering vägras om sökanden önskar delta i idrottsliga evenemang. Endast den som uppenbarligen måste anses som apartheidmotståndare kan få visering för sådant ändamål. De nuvarande bestämmelserna innebär alltså att det i princip råder viseringsförbud för sydafrikanska idrottsmän som avser att tävla i Sverige.

Sverige – liksom många andra länder – tillåter emellertid turistbesök av sydafrikanska medborgare i allmänhet. Vissa rutiner har införts vid berörda ambassader för att motverka att turistvisering används som täckmantel för idrottsbesök. Enligt uppgift från invandrarverket tillämpas den ordningen att varje viseringssökande åläggs att på ett särskilt formulär uppge eventuellt planerade sportaktiviteter. Det kan självfallet ändå inte helt uteslutas att någon får visering under falskt föregivande av ett rent turistbesök, fastän han har haft för avsikt att tävla och senare också gör detta. Om saken skulle upptäckas av invandrarverket skulle viseringen omedelbart återkallas, enligt de uppgifter jag har fått från verket.

Jag ser självfallet med största allvar på att det kan inträffa att sydafrikanska idrottsmän mot gällande bestämmelser deltar i idrottsevenemang i Sverige. Också Riksidrottsförbundet har för sin del klart deklarerat att förbundet och dit anslutna idrottsförbund tar avstånd från sådana händelser. Skulle en sydafrikansk medborgare ha fått komma till Sverige på grund av felaktiga uppgifter om ändamålet med resan skulle starttillstånd vägras.

I det aktuella fallet hade Riksidrottsförbundet däremot inte kunnat ingripa, eftersom den organisation som arrangerade tävlingen inte är ansluten till Riksidrottsförbundet.

Anf. 41 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag tackar invandrarministern för svaret på min fråga. Det var ju utförligt och bra. Det är glädjande att vi på nytt fått en deklaration från regeringen att man ser allvarligt på den här saken och att man, liksom framhållits i många andra regeringsdeklarationer som gjorts, är beredd att så långt möjligt motverka sådana här händelser. Likväl inträffar de, och det är något som jag tror att vi måste börja göra något åt.

Det framgår tydligt och klart av svaret vilka möjligheter som finns att kringgå de aktuella bestämmelserna. Bl. a. kan förbund som inte har några skrupler inför att upprätthålla idrottskontakter med personer från apartheid-regimens Sydafrika kringgå bestämmelserna i fall där turistvisum används.

Detta pekar hän emot att en skärpning av kontrollen måste genomföras. Annars får vi gång på gång sådana fall som förekom under de borgerliga regeringarnas tid och som nu återigen inträffat – fall där vi deklarerar att vi visst vill beivra överträdelserna men att det inte finns några lagliga möjligheter att komma åt dem. Gäller det ett något udda förbund, som dessutom står utanför Riksidrottsförbundet, RF, blir saken ytterligare komplicerad.

Jag vill fråga invandrarministern om ändå inte dessa fall, som inträffat gång på gång, måste leda till att regeringen skärper kontrollen eller får till stånd något slags sanktionsförfarande mot de förbund som trots FN-beslut, regeringsdeklarationer, riksdagsuttalanden osv. upprätthåller idrottskontakter av aktuell typ. Kan invandrarministern inte ge oss någon form av uttalande om hur regeringen ser på detta? Skall det bara fortsätta med deklarationer, eller vill ni göra något praktiskt, resolut och reellt?

Anf. 42 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Jag beklagar liksom Oswald Söderqvist att det hittills i år, trots våra mycket strikta bestämmelser, har lyckats för två personer från Sydafrika att delta i idrottstävlingar i vårt land. Vi försöker med jämna mellanrum att täppa till de hål som eventuellt kan finnas i lagstiftningen. Invandrarverket har ju också i uppgift att så snart det upptäcker försök till överträdelser dra in utfärdade visa. Det är väl på den punkten som vi får försöka att skapa en ordentlig beredskap för att kunna se till att vår politik fullföljs.

Anf. 43 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag betvivlar ju inte regeringens goda vilja i det här fallet, att man vill försöka skärpa kontrollen via invandrarverket osv. Men uppenbarligen räcker det inte. Detta pekar hän emot att de diskussioner som vi fört i åratal om en skärpt bojkott i olika sammanhang mot Sydafrika behöver föras vidare. Det gäller inte bara investeringar i Sydafrika – på den punkten har vi redan en lag, som vi snart skall diskutera igen – utan det behövs andra åtgärder, på ett mycket bredare plan, kulturellt, sportsligt och i alla andra sammanhang, för att vi skall kunna komma till rätta med dessa företeelser. Den inträffade händelsen är ytterligare ett bevis för att något sådant måste komma till stånd. Det måste till en skärpning av Sveriges förhållande till den sydafrikanska apartheidregimen, så att sådana här saker inte skall fortsätta att inträffa gång på gång.

Anf. 44 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! När det gäller Sveriges agerande mot apartheidpolitiken vill jag ändå säga att vi verkligen har följt upp de beslut som vi har medverkat till i Förenta nationerna. Det som är att beklaga är väl att vi inte internationellt har fått det samarbete som vi kanske hoppades på när de här besluten på sin tid togs i Förenta nationerna.

Tisdagen den
4 december 1984

*Om bättre pass-
kontroll vid färje-
trafiken till Ystad
och Trelleborg*

Anf. 45 OSWALD SÖDERQVIST (vpk):

Herr talman! Jag uttrycker förhoppningen att regeringen fortsätter med detta arbete och om och om igen försöker skärpa kontrollen för att få internationellt gehör. Det är väldigt viktigt att man inte gång på gång går förbi bestämmelserna och anordnar t. ex. mindre och större idrottsarrangemang med sydafrikanska deltagare. Detsamma gäller för kulturellt utbyte o. d. Jag uttrycker förhoppningen att regeringen fortsätter att arbeta med denna fråga.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på fråga 1984/85:247 om bättre passkontroll vid färjetrafiken till Ystad och Trelleborg

Anf. 46 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Gullan Lindblad har frågat mig om jag har vidtagit åtgärder eller ämnar vidta åtgärder för att öka den svenska polisens möjlighet till passkontroll samt vilka åtgärder som f. ö. är aktuella för att underlätta utredningsarbetet. Frågan har ställts mot bakgrund av att antalet asylsökande som rest in via Trelleborg och Ystad har ökat kraftigt i år och att många av dem har saknat pass vid framkomsten.

Att personer som kommer till Sverige för att söka asyl ofta saknar såväl passhandlingar som andra identitetshandlingar förorsakar naturligtvis svårigheter för de myndigheter som har att göra asylutredningarna. Problemet är inte endast knutet till färjelinjerna mellan Sverige och kontinenten utan förekommer även vid inresa med flyg exempelvis till Arlanda. Det är inte heller endast ett svenskt problem. Företeelsen har förorsakat problem också i andra länder och har på senare tid diskuterats inom FN:s flyktingkommissariat och i andra internationella organisationer.

Jag kan nämna att frågan om passförstöring nyligen har tagits upp inom den europeiska luftfartsorganisationen ECAC. En arbetsgrupp med svenskt deltagande har tillsatts för att utarbeta rekommendationer till åtgärder.

Det kan naturligtvis inte utan vidare accepteras att människor förstör sina passhandlingar för att missleda de utredande myndigheterna. Därigenom försvåras en riktig tillämpning av våra asylbestämmelser och ett genomförande av vår flyktingpolitik. Regeringen ägnar därför frågan stor uppmärksamhet och har haft vissa kontakter med närmast berörda grannländer i syfte att komma till rätta med problemet med passförstöringen. I det sammanhanget uppmärksammas särskilt inresor med färjor från kontinenten.

Jag vill samtidigt understryka att våra ansträngningar att motverka passförstöring inte får äventyra de asylsökandes rättighet att få det skydd de kan behöva. De åtgärder som tillgrips måste därför övervägas noga.

Anf. 47 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag ber att få tacka statsrådet för svaret. Jag kan konstatera att vissa saker är på gång, och det är bra. Jag hade kanske väntat mig ett besked rörande kontakter med Östtyskland och eventuella resultat av dessa kontakter.

Anledningen till min fråga är att socialförsäkringsutskottets ledamöter nyligen vid ett besök i Trelleborg och Ystad gjordes uppmärksamma på att resenärer framför allt från Östtyskland kastar sina pass och identitetshandlingar under färden på färjan till Trelleborg. Därför har polisen i Trelleborg vänt sig till arbetsmarknadsdepartementet och begärt att passkontroll ombord på färjorna från Sassnitz skall återinföras. Vad gäller resenärer från Polen tycks den polske kaptenen i regel samla upp passen, även om det inte alltid fungerar.

När flyktingarna kommer utan pass försvåras, som också ministern sade, polisens utredningsarbete avsevärt. Det är nästan omöjligt att fastställa första asylland, trots att många flyktingar uppenbarligen vistats lång tid i t. ex. Västtyskland eller Turkiet. I sjuttioalet ärenden i Trelleborg helt nyligen har endast tre avvisingar skett. Resten är s. k. långa ärenden för invandrarverket.

De flesta flyktingar kommer f. n. från Mellanöstern, framför allt Iran och Irak. Vad gäller flyktingar från Irak har många vistats i flyktingläger i Iran, där de utrustats med utresehandlingar, men de får inte komma tillbaka. Turkiet och Västtyskland tar inte tillbaka passlösa asylsökande.

Enligt polisen utnyttjar en del av de asylsökande det förhållandet att de inte kan avvisas om de är utan pass. De flesta får också erfarenhetsmässigt stanna här enligt 6§ trots att de kanske vistats en längre tid i ett första asylland.

Flyktingfrågor är svåra och känsliga frågor. De flesta ärenden är behjärtansvärda på något sätt. Men om somliga utnyttjar en viss situation, blir det andra som drabbas – jag tänker särskilt på de s. k. konventionsflyktingarna.

Det är viktigt med mycket klara regler i dessa frågor. Enligt min mening måste polisen få den hjälp som bl. a. en passkontroll på färjorna i Östtyskland skulle ge.

Situationen framstår inte som mindre angelägen när vi kan förvänta oss ytterligare kanske 1 500 asylsökande – främst irakier – om någon tid. Det har hittills i år kommit ca 2 000 asylsökande till Trelleborg, mot 100 i fjol, och ca 1 900 till Ystad, mot 44 i fjol.

Jag noterade att invandrarministern i gårdagens Svenska Dagbladet uttalade att hon åtminstone skulle ha några papper med sig om hon vore flykting. Identitetslöshet hos flyktingar gör en misstänksam, menar ministern. Jag vill dock fråga: Är inte invandrarministern på det klara med att det i praktiken oftast är de som har kastat sina pass och förmår svara på rätt sätt under utredningen som får stanna?

Nr 43

Tisdagen den
4 december 1984

Om bättre passkontroll vid färjetrafiken till Ystad och Trelleborg

Tisdagen den
4 december 1984

*Om bättre pass-
kontroll vid färje-
trafiken till Ystad
och Trelleborg*

Anf. 48 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! De här frågorna är svåra, som Gullan Lindblad säger.

Sverige har förbundit sig att tillämpa Genèvekonventionen, som ju innebär att de människor som kommer till Sverige och begär asyl också skall få sin sak prövad. Vi vet att det ibland t. o. m. kan vara befogat eller åtminstone försvarbart att man inte har handlingar i tillräcklig omfattning. Det är ju denna avvägning som är så bekymmersam.

Det är riktigt att vi en längre tid särskilt har arbetat med människor som kommer hit och som är papperslösa – åtminstone när de kommer på svensk mark. Vi vet också att handlingarna ofta försvinner på vägen.

Vi har etablerat kontakter och samarbete med olika länder för att tillsammans hjälpas åt att hitta lösningar. Jag tycker det är mycket bra att flyktingkommissarien i mars månad nästa år skall samla representanter för framför allt de europeiska länderna för att vi skall kunna hjälpas åt med olika problem i de här sammanhangen.

Anf. 49 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag tackar för det kompletterande svaret. Jag tycker att det är utmärkt med dessa vidgade internationella kontakter. Kanske hade jag emellertid väntat litet mera substans i svaret, närmast i form av en redogörelse för kontakterna med Östtyskland och vad man skulle kunna göra där. Jag hade över huvud taget väntat mig att få höra att något mer hade hänt i ärendet, exempelvis i fråga om förstärkning till polisen. Jag vet att vissa förstärkningar har skett, men det hade varit bra att få en redogörelse från ministern.

Statsrådet har sagt att var och en skall ha rätt att få sin sak prövad. Ja, givetvis! Men tyvärr har detta fått den negativa konsekvensen att det faktiskt är lättare för den som kommer utan några som helst papper än för den som är ärlig och visar klara papper. Han eller hon kanske genast blir avvisad, medan de andra får stanna kvar, trots att de måhända har ett annat land som första asylland.

Alla får inte stanna, har invandrarministern påpekat, bl. a. i den artikel jag läste i går. Vi skall inte ha samma regler som Danmark, anser statsrådet, men jag undrar om det inte är just det vi håller på att få, när endast 330 av 3 200 har avvisats under året, och endast 3 av 70 under de senaste veckorna, i Trelleborg.

Anf. 50 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Jag tror att vi skall ta Gullan Lindblads siffror med en nypa salt. Med statistik kan man som bekant bevisa allt. Jag tycker att vi skall vänta och när året är slut summera de olika siffror som kan vara intressanta. Då kan vi se vilka grupper som har kommit hit.

Jag är säker på att Gullan Lindblad och socialförsäkringsutskottet fick information om att polisen har fått förstärkningar och att vi, både från centralt och från regionalt håll, verkligen har ägnat oss åt polisens bekymmer och arbetssituation. Jag är också övertygad om att utskottet har fått

information om alla överläggningar och mycket väl vet vad som försiggår på olika håll. Utskottet är inte på något sätt oinformerat.

Nr 43

Tisdagen den
4 december 1984

Anf. 51 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Att polisen i Trelleborg hade fått viss förstärkning var vi på det klara med. Däremot var det först i går – via ett telefonsamtal med polisen i Ystad som jag själv tog initiativ till – som det blev klart för mig att man också där har fått en förstärkning till den s. k. utlänningsroteln t. o. m. mars månad. Det är gott och väl, men det hade varit bra om detta hade kommit fram även i statsrådets svar.

Gullan Lindblads siffror skall tas med en nypa salt, säger Anita Gradin. Det är faktiskt siffror som jag själv har inhämtat från polisen i Trelleborg och Ystad. Jag kan nämna att Trelleborg under den gångna helgen tog emot ca 65 asylsökande. Förra helgen var det 70. Det är bara tre asylsökande som har kunnat avvisas. De andra har alltså mottagits, framför allt på grund av att de har saknat pass. I Ystad är det f. n. dess bättre endast ströfall som saknar pass.

*Om bättre pass-
kontroll vid färje-
trafiken till Ystad
och Trelleborg*

Anf. 52 Statsrådet ANITA GRADIN:

Herr talman! Nu skall man komma ihåg att antalet avvisade i och för sig skulle ha kunnat bli detsamma även om de flyktingar som har kommit hit hade haft med sig passhandlingar. Det vet varken Gullan Lindblad eller jag någonting om. Därför måste man faktiskt ha en helhetssyn när man analyserar sådant här material.

Anf. 53 GULLAN LINDBLAD (m):

Herr talman! Jag är medveten om att antalet avvisade skulle ha kunnat vara detsamma, men vi vet nu att de flyktingar som har kommit inte har företett några papper. Därför har det inte kunnat fastställas om de har varit i ett första asylland.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Föredrogs och hänvisades

Redogörelse

1984/85:10 till finansutskottet

12 § Anmälades och bordlades

Proposition

1984/85:93 Kulturarbetarnas skatteförhållanden m. m.

13 § Anmälades och bordlades

Skatteutskottets betänkande

1984/85:20 Räntetillägg för räntefritt eller lågförräntat lån (prop. 1984/85:71)

*Meddelande om in-
terpellation*

14 § Meddelande om interpellation

Meddelades att följande interpellation framställdes

*Meddelande om
frågor*

den 4 december

1984/85:75 av *Margit Gennser* (m) till utrikesministern om inriktningen av UNESCO:s verksamhet:

USA, som bidragit med en fjärdedel av UNESCO:s budget, kommer att lämna organisationen. Storbritannien avser inom ett år att följa USA.

Det är möjligt, kanske t.o.m. önskvärt, att demokratier och icke-demokratier samarbetar genom internationella organisationer för gemensamma intressen. Men under senare år har en majoritet av auktoritärt styrda stater använt UNESCO som en plattform för egna politiska och ideologiska syften. UNESCO har således startat en rad kontroversiella program och bl. a. gått i bräschen för en ny internationell informationsordning, som äventyrar pressens frihet och underminerar dess självständighet. Sverige har tillsammans med övriga nordiska länder skarpt kritiserat UNESCO:s verksamhet i ett brev till generalsekreteraren M'Bow. I brevet krävdes reformer av UNESCO:s organisation samt en koncentration av programverksamheten.

1. Har UNESCO till följd av den samfälliga västliga kritiken ändrat inriktningen på sin verksamhet?
2. Kommer Sverige att kraftfullt driva de nu nämnda reformkraven, så att organisationens verksamhet i framtiden mer kommer att stå i överensstämmelse med ursprungliga intentioner och mål?
3. Kommer regeringen att överväga medlemskapet i UNESCO, om inte dess verksamhet reformeras?

15 § Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 3 december

1984/85:275 av *Christer Eirefelt* (fp) till jordbruksministern om tillståndsprovningen för vattenbruk:

Trots flera uttalanden om förenkling av tillståndsprovningen i anslutning till fiskodling hindras seriösa satsningar fortfarande av en krånglig och tidsödande administration.

Det är uppenbart att enskilda företagare ofta kommer i kläm i samband med handläggningen hos olika myndigheter.

Det kostnadskrävande prövningsförfarandet innebär dessutom en risk för att vattenbruksnäringens struktur förändras. Ju dyrare och krångligare prövningssystemet är, desto mera kommer vattenbruket att utvecklas mot stordrift. De mindre företagen missgynnas.

En annan effekt av oklarheterna i vattenbrukets administration är att småföretagare lider direkt ekonomisk skada på grund av t. ex. förändringar i regelsystemet under en investeringsperiod.

Jag vill därför fråga jordbruksministern:

1. Kommer regeringen att föreslå åtgärder för att förenkla vattenbrukets dyra och krångliga prövningssystem?
2. Är jordbruksministern beredd att medverka till att enskilda företagare inte skall lida ekonomisk skada på grund av oklarheter i vattenbrukets administration?

den 4 december

1984/85:276 av *Gunnel Liljegren* (m) till utrikesministern om kvarhållande i Jugoslavien av jugoslaviske medborgaren *Ivan Dragievic*:

För ett halvt år sedan reste jugoslaven *Ivan Dragievic* på semester till sitt hemland, och han kvarhålls sedan dess mot sin vilja där. *Ivan Dragievic* har bott i Sverige i 20 år. Han är anställd vid Volvo i Olofström, och han har sin familj kvar i Sverige.

Anledningen till att han kvarhålls är enligt uppgift att han vägrar rapportera om sina landsmän i Sverige och om deras eventuella politiska aktivitet. *Dragievic* riskerar åtal och hans hopp står nu till svensk diplomati.

Enligt vad Svenska Dagbladet den 9 november uppges har UD i september överlämnat en not till den jugoslaviska ambassaden men inte fått något besked i ärendet. Mot denna bakgrund vill jag fråga:

Är utrikesministern beredd att hos den jugoslaviska ambassadören i Stockholm ånyo förfråga sig om anledningen till att *Dragievic* kvarhålls?

1984/85:277 av *Pär Granstedt* (c) till jordbruksministern om förstöring av gasbomber från andra världskriget:

Bomber med senapsgas från andra världskriget, vilka dumpats i Östersjön, utgör en allvarlig fara för fiskarena. Det är viktigt att alla bomber som kommer upp tas om hand på ett betryggande sätt och förstörs. Enligt uppgift i *Ny Teknik* 1984:48 har det under hösten förekommit att dansk militär kringgått gällande förbud och återdumpat infångade gasbomber. Orsaken har angetts vara att det befintliga lagret på Bornholm var otillräckligt.

Hur arbetar Sverige för att säkerställa att i Östersjön infångade gasbomber tas om hand och förstörs på ett betryggande sätt?

Nr 43

Tisdagen den
4 december 1984

---

*Meddelande om
frågor*

1984/85:278 av *Kent* Skårvik (fp) till utrikesministern om situationen i Uganda:

Enligt många och samstämmiga uppgifter fortsätter politiskt förtryck och massakrer på oskyldiga människor i Uganda.

Jag vill därför fråga utrikesministern hur han bedömer situationen i Uganda och möjligheterna att där vinna respekt för grundläggande mänskliga rättigheter?

16 § Kammaren åtskildes kl. 16.27.

In fidem

BERTIL BJÖRNSSON

/Solveig Gemert